

Wprowadzenie

Publikacja, którą oddajemy w Państwa ręce, jest drugim tomem Studiów Obszarów Wiejskich będącym efektem XXXIV Seminarium Geografii Wsi, które odbyło się w dniach 6–7 czerwca 2018 r. w Ustce. Głównym celem konferencji było wyjaśnienie pewnych prawidłowości w kontekście współczesnych przemian funkcjonalnych na obszarach wiejskich oraz określenie ich uwarunkowań, mechanizmów i konsekwencji społeczno-ekonomicznych. Niniejsza problematyka wzbudza obecnie duże zainteresowanie badaczy i praktyków z uwagi na wzrost znaczenia nowych oraz innowacyjnych funkcji wsi.

Podstawowym warunkiem rozwoju obszarów wiejskich jest wzrost ich różnorodności, przede wszystkim poprzez wzbogacanie struktury funkcji społeczno-gospodarczych. Wraz z postępującymi procesami rozwojowymi na wsiach ujawnia się i wzmacnia znaczenie różnorodnych funkcji dotychczas nieakcentowanych. Szczególnie znaczenie mają aspekty innowacji w działaniach społecznych i ekonomicznych mieszkańców wsi. W tym kontekście istotne jest racjonalne gospodarowanie przestrzenią wiejską z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Autorzy artykułów w niniejszej publikacji reprezentują różne specjalności i ośrodki naukowe. Otwiera ją artykuł G. Czapiewskiej obrazujący perspektywy rozwoju innowacyjnych funkcji obszarów wiejskich Pomorza. Autorka, w ujęciu teoretycznym, przybliżyła klasyfikację funkcji wsi i rolnictwa w oparciu o różnorodne kryteria. Wykazała znaczącą rolę pojawiających się nowych funkcji na wsiach badanego regionu, często innowacyjnych i perspektywicznych, wywierających wpływ na ich dalszy rozwój. W. Drobek i E. Dawidejt-Drobek podejmują kwestie kulturowego wymiaru funkcji turystycznej na Śląsku Opolskim, podkreślając znaczenie wsi jako miejsca wypoczynku i rekreacji. Omawiają przebieg oraz wyniki analizy ofert pod kątem kreowanych obrazów przeszłości i wskazywanej atrakcyjności pobytu, wynikającej z historyczności miejsca w wymiarze materialnym i niematerialnym. A. Podolska ukażała przestrzeń wiejską jako miejsce prowadzenia twórczej gospodarki opartej na wiedzy. Zobrazowała rolę, jaką w rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego pełnią wioski tematyczne oraz ich potencjalny wkład w promowanie turystyki edukacyjnej regionu. Artykuł autorstwa E. Subocz poświęcony jest idei rolnictwa społecznego, jako nowej funkcji obszarów wiejskich z perspektywy europejskiej i polskiej. Praca D. Mazurka, bazująca na programach rewitalizacji, porusza kwestie związane z relacją pomiędzy poziomem potencjału społecznego a stopniem zaangażowania społeczności lokalnych w rozwój regionu (przykład gmin należących do Specjalnej Strefy Włączenia województwa zachodniopomorskiego). Publikację zamyka artykuł A. Jaszczak prezentujący aspekt planowania przestrzeni publicznej w ramach odnowy wsi (przykład województwa warmińsko-mazurskiego).

Mam nadzieję, że artykuły zamieszczone w niniejszym tomie Studiów Obszarów Wiejskich wzbogacą wiedzę i będą źródłem dyskusji nad problematyką przeobrażeń funkcjonalnych wsi, jak również inspiracją do dalszych interdyscyplinarnych badań w tym zakresie.

Gabriela Czapiewska